

FÁBIÁN JUDIT

Hattyúk a hálóban

– Szia, Benett! Gyere, igyunk meg egy fröccsöt! Baj van...
Az éles, rekedtes hangot Benett túl jól ismerte, nem kérdezte, ki az.
Főleg éjjelente hallotta.
– Áron, az Isten szerelmére, megint éjjel tizenkettőkor hívsz. Mondtam neked, reggel korán megyek dolgozni.
– Hív Áron, minden áron – próbált esetlenül viccelni barátja.
– Mennyit vesztettél?
– Nem nagy ügy... négyszáz eurót. De csak azért, mert egy fekete kóbor macska ment át előttem az úton, elsőbbséget adtam neki.
– Persze, gyalogosan... a hajtásodat még most sem kaptad vissza? – kérdezte Benett.
– Nem is kell, bonyolítja az életem.
– Aludj egyet, beszélünk! – Benett kinyomta a telefont, hogy pihenhessen.
Áron és Benett egykor osztálytársak voltak. A németországi Darmstadtban találkoztak újra húsz év után. Benett a szüleivel települt át, amikor mindössze tizenhárom éves volt.
Információtechnológia szakot végzett a darmstadti egyetemen. Szőke, göndör haja vonzotta a nőket, egyetemi diplomája úgyszintén. Későn nősült, sokáig karrierjének élt. Párszor váltott már munkahelyet, de munkaköre megmaradt. Felesége is erdélyi. Pár év alatt négyszobás lakást vásároltak.
Áron öt éve dolgozik kint. Hogy mit? „Mit nem?” – válaszolná sejtelmes mosollyal. Pár hete még egy pizzériában szolgált fel, illetve, ha kellett, mosogatást is vállalt. Rá is buktak a nők, éppúgy, mint Benettre. Sármos, barna, étellel teli szempár, magas, kisportolt alkat, túskefrizura. Második felesége nemrég „pakolta ki a szűrét”, ahogy ő mondaná. Ám gőze nincs, miért, hisz most is közös kisfiuk miatt jött ki dolgozni.
A telefonbeszélgetés után Áron őszi kabátját hanyagul magára terítette és kísértelt a darmstadti kaszinóból. Hideg volt kint és köd. Elővette a pénztárcáját, annak belsejében is köd ült. A villamos már nem járt, remélte, maradt még pénze taxira. Amíg gyalogolt, zsebéből szalvétába csomagolt felvágottat húzott elő és pár kóbor macska elé dobta. Nagyon szerette etetni a gazdátlan állatokat. Bár Darmstadtban kevés ilyen kóricált. Sok menhelyet létesítettek már számukra.

FÁBIÁN JUDIT (1978, Nagyvárad) német–angol szakon végezte egyetemi tanulmányait. Versei és prózái váradi napilapban, egri irodalmi folyóiratban, antológiában jelentek meg. Önálló kötete: Edzés kábelben (Éden Művészeti Hálózat – Lícium-Art, 2015).

Egy társasház egyik szobáscskáját bérelte. Sötét bútorain a por világos kísértetlepelként fogadta minden este, amikor hazaért. Az utcai fény erősen megvilágította a tárgyakat.

Az Oetinger Villa volt a kedvenc helye, amikor megtehetette, odajárt koncertekre. Néha Benettet is rávette, tartson vele. No és persze a „Kneipe”-k és kaszinók élete ártatlan örömei közé tartoztak. Oda Benettet kötéllel sem tudta volna elrángatni.

Nem tudott elaludni, már több hónapja nem látta családját, a net-összeköttetés rossz, ritkán beszélgetett szeretteivel.

Szombat reggel újra csörgött Benett mobilja. Ismét Áron. Találkozót beszéltek meg a Chaos kávézóban. Kocsmába Benettet az asszony úgyszem engedte volna. Benettnek jól jött a tiltás, nem kellett magyarázkodnia, miért nem jár kétes helyekre. „Bezzeg én vagánynak nevelem a kölyköt, már amikor a közelemben lehet!” – mondogatta mindig Áron.

Benett a megbeszélte időpontban már a kávézóban ült, Áron szokásához híven késve érkezett.

– Egyszer nem tudsz pontos lenni, mondtam, hogy Reginával színházba megyünk.

– Akkor a lényegre térek. Hazamegyek. Mármint haza, Romániába, egy hétre. Holnapután indulok is, busszal, a repülőjegy drága. Gyere velem, mióta is nem jártál otthon? – hadart el mindent Áron.

– Lassan öt éve, hm... el sem hiszem, hisz anyuval naponta Skype-olunk – gondolkodott el Benett.

De Regina nem hinném, hogy jó ötletnek tartja, nem akármikor vehet ki szabadságot. Nálam ez nem lenne gond.

– Beszöld meg vele és holnap csörögj rám! Mennem kell, egy cuki cica vár a lakás előtt. Kajára.

– Kétlábú, mi? – kiabált utána Benett.

Ezzel Áron felpattant, kifizette mindkettőjük kávéját és elrohant.

– Halló, Áron? Vegyél nekem is egy jegyet, kérlek. Holnap kifizetem. Igen, utazom én is.

Háromórás vita után Regina úgy döntött, mehetnek... mármint nem mintha tőle függött volna, de az ő szüleit is meglátogatom egy füst alatt. Nem, őt nem engedi a főnöke, újabb turistacsoportot kell kísérenie.

A buszon szürkeségbe révedt szemekkel, bágyadtan unatkoztak. Ezerkétszázhusz kilométer – rémálom, gondolta Benett.

Áron kinyújtózott, ahogy csak tudott, az előtte ülő hölgy feszengett a széken, ám Áront ez cseppet sem zavarta. Benett összekucorodott, magára terített egy melegítőt és aludni próbált.

– Te, hallod, mit mondott a kölyök az este? Volt netem, sikerült öt percet beszélnem vele – vigyorgott Áron tizenhárom éves kisfiára célozva. – Azt mondta, tele van a Körös hattyúval, vadkacsával, szárccsal. Mindenki

tömi őket kajával. De szerintem a kedvencük csak a hal marad. Biztos, lesznek éhes négy lábúak is, amiket a kölyökkel etethetünk.

– Aha – ásított Benett –, elsétálunk oda, imádtam a Sebes-Körös partját.

– Fenét, csak magoltál állandóan, nagy matekzseni, nem is jöttél soha csavarogni – legyintett Áron.

Több mint tizennégy óras út után érkeztek meg. Persze, a pihenőket is beleszámítva. Mindketten saját szüleiknél kaptak szállást. Áron elhatározta, hogy az egész várost gyalog járja be. Rábeszélte Benettet is, hogy tartson vele, legalább a nevezetesebb helyekre.

Benett úgy érezte, hatalmas pókhálók borítják őt is, amikor néhány behálózott, felújításra váró épület mellett haladtak el.

– Ezek még most sincsenek készen?

A romos, régi, műemlékszámba menő, de felújítatlan házak mellett pedig szemet szűrő kontraszttal pöffeszkedett egy-egy felújított villa.

„Ha Regina itt lenne idegenvezető...” – borzongott meg.

Furcsa érzés fogta el. Öt éve nem járt itthon, és úgy tűnt, más városban landolt.

Az építkezések, megkezdett és befejezetlen munkálatok megszorodtak. A Macskadomb tetején, ahol a Gomba nevű vendéglő áll, minden tiszta sár. Földcsuszamlás. Úgy érezte, a domb arca fekete könnyeket görget. Növényzet alig. Hídépítések. Feltúrt utak kövezete haldoklik. A már lerakott porfírkövek nyögnek a magas sarkú cipők alatt, a magas sarkak megmegbicsaklanak a repedésekben. A Kossuth utcai majdani föld alatti parkoló kész tériszony. A Garasos híd környéke viszont megdöbbenően élettel teli, kora ősszel is élénkzöld.

Évszázados fák vigyázzák a vízimadarak útját. A múlt sugárzik minden egyes klorofill-vegyületből. „Igen, kitartottak a Zöldek, testükkel védték ezt a területet” – jutott eszébe Benettnek.

– Maradjunk a Körös-parton, ott kellemes! – szólt Áronhoz.

Áron szerette volna hozni kisfiát is „csavarogni egyet”, ám a volt feleség határozottan kijelentette, Ronit csak céllal viheti valamerre az apuka: vagyis például Gyermekvárosba, vagy moziba egy animációs filmre stb. Áron vállvonogatva vette tudomásul a megszorításokat. A Garasos híd mellett egy padon pihentek meg. Vízbe hullott fehér felhőpamacsként rakoncátlankodtak a Körösben a hatalmas, megtermett hattyúk.

A kék fejű vadkacsák, fúrge cirkuszi bohócok, ide-oda pörögtek a vízporondon.

Már esteledett, mire Áron és barátja szép lassan lesétált a tízemeletes tömbházak lakónegyede felé. A hattyúk, a habok karcsú potyautasai, lomhán követték őket.

Könnyedén sodródtak a Körössel.

Amikor gyermekkoruk lakótelepéhez értek, a hattyúk fehér teste már felkészült, hogy ingyenes közlámpaként világítsa meg a vízi utat, de még

minden tisztán körvonalazódott az alkonyatban. A levegő friss volt, és kivételesen nem a műútról fúj a szél.

Áron a Köröst fürkészte, majd hirtelen összeráncolta homlokát:

– Figyelj csak, Benett, egy csónak, felfújható gumicsónak! Ott, a víz közepén.

– És? Láttunk már ilyet, nem? – felelte unottan barátja.

– Igen, de... nézd, egy alak ül benne, és szinte ráhajol a habokra! Egy hálót látok nála – kémlelte a szürkeséget Áron.

– Illegális halászat... hm, sajnos ez is megesik. Nincs közünk hozzá.

– Nem, nem... ez nem olyan háló, hát nem látod? A hattyúkat közelíti meg vele.

Hirtelen hatalmas puffanást hallottak, majd egy vergődő hattyú helikopterzajhoz hasonlítható kétségbeesett szárnycsapásait.

Pár méterrel arrébb szinte a semmiből bukkant fel egy másik gumicsónak, újabb szárnycsapások, majd egyszeriből egy szitaszerű valami az óriás madártesten.

– A fene egye meg, ezek vadásszák őket! – kiáltott fel Áron.

Rajtuk kívül még pár anyuka sétált végig gyermekével a parton, de úgy tettek, mintha semmit sem látnának, hallanának.

– Tuti, hajléktalanok, és megeszik őket, azt hiszik, libák! – kiáltott fel a megszállottan állatbarát Áron, miközben a vízhez rohant. – Hívni kell a rendőrséget!

Benett próbálta megállítani:

– Állj már le! Foglalkozunk a magunk dolgával!

Késő volt, Áron a parton termett. Benett utánaszaladt. Dulakodni kezdtek. Benett csúszós talpú cipőjével túl közel ment az iszapos Köröshöz.

Képtelen volt egyensúlyát megtartani, belecsúszott a szeptember eleji, hideg vízbe.

Egyre mélyebbre süllyedt, nehéz talpú cipője és bőrkabátja mind lejjebb húzták.

Áron karját nyújtotta, ám képtelen volt kihúzni barátját.

Az egyik csónak feléjük vette az irányt, a gúzsba kötött hattyút eleresztették.

Benett, habár tudott úszni, hiába próbált kikászálódni, az iszapos, lejtős parton mindig visszacsúszott. A Körös nem volt széles, a csónak hamar odaért, Benett felkapaszkodott. Egy szakállas, köpcös férfi könnyedén partra segítette a vacogó Benettet.

– Gyuri!! Te itt?? – kiáltotta elképedten Áron a csónakosnak. – Mi a csodát keresel te itt?

A csónakos kopott szőrmebundát terített a vacogó Áronra.

– Vedd fel, ezzel béleljük a csónakot, koszos, de legalább nem fagysz meg.

– Szóval??? – kérdezte Áron.

– Vidd haza a barátod, majd elmesélem máskor – mondta a köpcös.

– Neem, Gyuri, felszívódsz, haver, ismerlek! Na, mesélj, miért lopkodtok vízimadarakat? Hiszen te halász vagy. Idáig süllyedtél?

Gyuri épp válaszolni készült, ám hirtelen egy rendőrautó kékes-pirosas fényére figyeltek fel.

Behajtott a Körös-part lenti, gyalogosoknak fenntartott részére.

Két egyenruhás férfi közeledett feléjük.

– Kérem, jöjjenek velem. Egy hölgy hívta imént a rendőrséget. Láta, hogy valaki vízbe esik, és dulakodás folyik, illetve egy hattyúra is rádobnak valamit.

Védett madarak tiltott vadászatának gyanúja miatt, illetve dulakodásért kísérjük be Önöket.

Ha beigazolódik, több ezer lejes bírságra számíthatnak.

Gyuri „vadásztársa” már pár perce felszívódott, hármójukat érintette az ügy.

Benett piros arca sápadtra változott, lábai reszketni kezdtek, de nem a hideg víz miatt. Mindig törvénytisztelő ember volt, egy morzsát nem mert elszórni közterületen.

Áron idegesen topogott. A Gyuri nevű halász hatalmas hálóját gyűrögette. Mindhárman beszálltak a rendőrautóba. Benett percenként nyomta ki telefonját, felesége, Regina hívogatta. Végül kénytelen volt felvenni. Nem tudott hazudni, nevének lehetetlen.

– Hol vagy? Micsoda? A rendőrségen?! – harsogott Regina. – Kiraboltak? Mondtam én, hogy veszélyes Románia. Semmi közbiztonság.

– Nem... nem raboltak ki... hosszú, le kell tennem – remegett Benett, és a Körös vize ruhájában összevegyült a hideg verítékkal, ami Regina hangjától öntötte el. Áron jó ismerőse, Gyuri, beszélni kezdett, dörzsölt külvárosi fiú volt, nagy dumás.

– Ha akarja tudni, biztos úr, maguk miatt lenne az egész, ha igaz lenne, de nem az, mi nem vadásztunk hattyúkra! – kezdte folyékonyan, románul.

A rendőr nagyot nézett és várta a folytatást.

– Húsz éve halászatból élek. Na mármost, mindeddig szépen kaptak a halak, engedélyem is van, mindig is volt, nézze! Amióta viszont elszaporodtak a kövér hattyúk és kacsák stb., alig van hal, amit kifoghatnék. Annak ellenére, hogy a hattyúkat teleetetik a lakosok, még halakat is előszeretettel fogyasztanak. De sokkal energikusabbak és mindent megzavarnak. Felfújt nagy vadállatok lettek!

– Még ugyan szelídek – szólt közbe a rendőr –, de a lényegét mondja!

– A hattyúk megeszik a halaimat is. A kiéhezett macskák sokszor falkában támadnak rá a hattyúkra, vadkacsákra. És miért? Mert a városban tilos etetni őket!

– Tilos? – kiabált elképedve Áron.

– Igen. Az egész egy ördögi kör, hát nem érti, biztos úr? A hattyúkat irritálják a kiéhezett macskák.

Az emberek hülyeségekkel etetik a nagy szárnyasokat, de azért utóbbiak nem adják fel a halfogyasztást. Elszaporodnak, összevissza úszkálnak, és a halász elköltözhethet vagy kereshet más mesterséget. Ám mi semmi illegálisat nem követtünk el! Azt mondom, mit tehetne minden halász...

– Ezt ne nekem mondja, hanem a polgármester úrnak! A rendeleteket nem mi hozzuk.

Kétezer lejes büntetést kapnak fejenként! Vagyis hatezer lej összesen, vagy kifizetik, vagy közmunka!

Áron arca egyre vörösebb és vörösebb lett, amint Gyuri a logikai szálát levezette s meghallotta a rendőri határozatot.

– Senki nem fizet semmit. Benett, hazautazol, de egymagad! Gyuri, teszel, amit akarsz, én ledolgozom a közmunkát! – toppantott egyet Áron.

– Elment a maradék eszed is? – sziszegett Benett. – Elég bajt okoztál, fizessünk és punktum!

– Ön nem dolgozhatja le mindhármójukért. Esetleg a saját részét – szólt bele a rendőr.

Újabb mobilcsörgés. Ezúttal az Ároné.

Kisfiának neve tűnt fel a kijelzőn.

– Apa, láttalak a Körös-parton, tudom, merre vagy! Odamegyek.

– Még csak az kéne! Majd visszahívlak később! – nyomta ki mobilját az apuka.

Pár perccel később Áron tizenhárom éves kisfia, Roni jelent meg a rendőrség épületében.

– Csókolom, Gyuri bácsi, szia, papa! – mondta vigyorogva, mikor a kis társasághoz engedték.

– Nem lenne szabad itt lenned, kiskorú vagy! – szólt a rendőr.

– A kollégája beengedett – felelte a srác.

– Jaj, papa, az előadásért vagytok itt? A hölgy, aki a rendőrséget hívta, egy osztálytársam anyukája. Látott minket, ahogy az új hattyús iskolai bemutatómra készülünk. De a szürkületben rablásnak, dulakodásnak vélte a jelenetet. Igaz, Ilonka néni?

Egy hölgy jelent meg a kisfiú mögött, és bólogatott.

A fiú a rendőrhöz fordult és ártatlan mosollyal folytatta:

– Bemutatóra készülünk a suliban. Egy művészi filmet, már ha tetszik tudni, mi az – tette hozzá kajánul –, szóval egy rövidfilmet forgatunk. Címe: „Sejtelem szürkületben”. Háló, alkonyat, Körös-parti táj, állatvilág, madár és ember mozgása, ahogyan a háló felemelkedik... Apukám és barátai a szereplők. Én filmeztem az egészet, de a papa barátja belecsúszott a vízbe, bepánikoltam és töröltem a felvételt. Nem tolvajok ők, csak egy ártatlan iskolai előadás szereplői.

A rendőr a homlokát vakarta, Áron tágra meresztett szemekkel nézte a fiát.

– Tanúsítja a hölgy, hogy ismeri az illetőket, és a fiú állítása igaz?

– Igen – válaszolta az Ilonka nevű nő.
Miután kiengedték őket az őrsről, Áron kérdően nézett kisfiára.
– Ez mi volt?
– Anyu nem engedett veled sétálni, de azért kimentem Ilonkáékkal.
Láttam, hogy slamasztikába kerültél, ennyi! – vigyorgott a fiú.
Aki a rendőrséget hívta, nem Ilonka volt, hanem egy barátnője, akit végül sikerült meggyőznünk a „tévedésről”.
– Apja fia... – mondta flegmatikusan az átfagyott Benett.
– Na, tudjátok mit? – húzta ki magát Áron. – Több ezer lejt „nyertünk vissza!” Hála az én véremnek! – mutatott fiára. – Tilos macskákat etetni ebben a városban? A hattyúkat meg halálra tömik. Alapítványt nyitok macskák ivartalanítására.
– Száz euróból talán? – kérdezte ironikusan Benett.
– Nem tudhatod – ült ki újra a sejtelmes mosoly Áron arcára, barátjára terítette felsőjét és taxit hívott.

A jobb szem

Angéla sokszor meg kellett támassza a fejét, érezte, percenként lecsukódik a szeme. Olyankor kibámult az iroda ablakán és a másik udvaron lévő fenyőfa magas ágára akasztotta tekintetét. Tornáztatta a szemét. Senki nem beszélgetett az irodában. Sok munkatársa mereven bámulta a monitort, alig pislogva.

Ő pislogott, igen, igyekszik tudatosan minél többet pislogni, a szemszárazságot elkerülendő. Egyszerre csak azon vette észre magát, hogy jobb szeméhez nyúl. Egy hosszú hajszál érhetett bele. Nem vett észre eltévedt hajszálat, mindig bekötött hajjal dolgozott.

Folytatta a munkát, újra viszketni kezdett a jobb szeme. Kizárólag a jobb.

Megvakarta, haját igazgatta, bretonja rövid, mi érhetett bele?

Gyermekkorában tanulta nagymamájától, hogy a jobb szem viszkete bántat és sírást jelent, a bal szemé örömet. Nem babona! Minden mindig eszerint zajlott. Múltkor is viszketni kezdett a bal szeme, még aznap értesítették, hogy megnyert egy kétszemélyes ebédet, mert részt vett egy közösségi oldal játékán. Pár hete szörnyen viszkete a jobb szeme. Még aznap csúnyán összeveszett a barátjával és zokogásban tört ki. Édesanyja nemrégiben súlyos ételallergiával az intenzívra került. Angéla aznap is állandóan vakarta jobb szemét.

Egyre nyugtalanabban izgett-mozgott székében. Levette a szemüvegét. Biztosan piszkos lett az üveg. Az okozhatja, mi más. Megtörölgette, aztán idegesen tette vissza a szemére.

Tovább dolgozott. Újra viszketés... kizárólag a jobb szem. Szemüveg nélkül folytatta a munkát. Ösztönös mozdulattal egyengette a haját, eltévedt hajszálak után kutatott.

Bal szemét is vakargatni kezdte. Felváltva a kettőt. Talán a bal is viszkete hátha. De nem, a bal szeme megfájdult a dörzsölgetéstől, de egyáltalán nem viszkete. Ám a jobb annál inkább. Angéla remegő kézzel vakarta.

Mi fog ma történni? – gondolta és üzenetet küldött édesanyjának. „Minden rendben? Mert nagyon...” Az üzenet második részét gyorsan törölte. Édesanyja általában pár percen belül visszaírt neki.

Angéla ismét dolgozni kezdett, közben jobb szemét vakargatva. Félpercenként a telefonját nézte. Néma volt.

Már huszonöt perc is eltelhetett, és semmi válasz. Nyugtalanul felugrott székéből, kezében a mobiljával a folyosóra ment. Anyját hívta. Kicsörgött, hosszan... semmi. Újra hívta. Semmi. Sápadtan ment vissza az irodába.

Székébe ült, mereven bámult ki az ablakon és szemét dörzsölgette. Tudta, apja nagyothall és a tévét nézi, nincs esély, hogy felvegye a vezetékést. Izzadni kezdett, szíve kalapált.

Nagynénje számát kereste ki, édesanyja nővéréét. Hosszú csörgés, válasz nélkül.

Baj van! Édesanyja újabb allergiás rohama! Vagy elcsúszott a kádban, és az apja értesítette nagynénjét is, akivel most az intenzívra várják, hogy életjelet adjon. Esetleg ki akart menni vásárolni, megcsúszott a rossz lépcsőkön. Hányszor mondta a társasház elnökének, hogy javítsák meg a közös keretből.

Angéla megivott még egy kávé, jobban izzadt, szíve hevesebben vert. Ólomként ült rajta minden egyes perc.

Eltelt egy újabb fél óra. Hátradőlt székében, nem ment a munka. Jobb szeme egyre jobban égett, már pirosra vakarta.

Hirtelen érezte, nem tudja visszafojtani a pityergést. Próbálta halkra fogni a szipogást, de egyre jobban előtört belőle a sírás. Háta mögött és előtte ülő munkatársai pár másodpercig nem kattintottak egereikkel, meglepetten nézték.

Ekkor megszólalt a telefonja. Anyja szólt bele vidám hangon. Vett Angélának egy paplanhuzatot, amire már régóta vágyott. Épp az üzletben nézelődött, amikor csörgött a telefon, ezért nem válaszolt. Aztán meg nem hívta vissza, mert nővérével futott össze, azon a környéken vásárolt ő is. Angéla fogta a telefont és csak pityergett.

Sírni illett. Hiszen a jobb szeme viszkete.

UJVÁROSSY LÁSZLÓ Fenséges félelem Lakatos Gabriella látomásaiban

Művészet Marosvásárhelyen született, jelenleg a székelyudvarhelyi Palló Imre művészeti szakközépiskola tanára. Lakatos Gabriella szorosan kötődik az analóg grafikai eljárások hagyományaihoz, annak ellenére, hogy az X nemzedékhez tartozó „digitális bevándorlókat az elektronikus kép varázsa mozgatja a szabadság nomádizmusában”. Őt nem; a számítógépes printek helyett inkább írisznyomású metszettel, az autonóm színes grafika médiumával hoz egyedülálló mintát a madártávlaton túli magasságból. Grafikáinak dúcait linóleumból metszette, és nyomtatását színnyomó eljárással készítette úgy, hogy a színezés során a nyomóformáról hengerkészlettel a papír felületére egyszerre több színt nyomtatott, és finom, szívárványszerű átmenettel a színtónusokat egymásba kötötte, innen ered az írisznyomás elnevezés. E hajdani keleti eljárást a kínai fametszeteken láthattuk, ahol a mesterek kefével érték el az irizáló hatást. Gabriella metszeteit hagyományos kísérleteknek nevezhetnénk, ha mimetikusan ábrázolnának, ám az itt látható művek a művészi képzelet szárnyán röpítik a nézőt a színmezők világába, melyeket jobb híján tájaknak nevezek. Pedig amivel találkozunk, csak a természet jelenségei vagy monumentális részletei, a legtöbbször homályos hangulati impressziók, a horizont fölötti felhőkön túlról. Lakatos Gabriella nézőpontját űrkabinból képzelt fikciók jelentik, melyek a mindennapi megszokott szemszögünkön túli látványban részécsítik a befogadót.

Címei meditációra szólítják fel a nézőt, a képtér nagyobb felületén az eget látjuk, mely nem olyan, mint amilyennek ismerjük. Lehet a világon kívüli űrkép, lehet, hogy csak a repülő ablakából látszó felkelő nap vöröse verődik a felhőtakaróra, de az is lehet, hogy ezek egy-egy sci-fi filmből kiragadott framek vagy egy baljós természeti katasztrófa előérzetei? A látvány mibenlétében azért vagyok bizonytalan, mert a szerző a címek általánosságában rám, a nézőre hagyja az értel-

*Hódolat (Omagiu), 2000,
tempera, 8 × 6 m*

UJVÁROSSY LÁSZLÓ (1955, Ditró) Munkácsy-díjas vizuális művész. A Partiumi Keresztény Egyetem tervezőgrafika-tanára, az egykori Kelet-Nyugat, majd a Várad grafikai tervezője. Kutatási területe a vizuális kommunikáció, ebben a témakörben hat könyve jelent meg. Kurátori és alkotói munkáival hazai és külföldi tárlatokon szerepel. A Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja.

mezés szabadságát. Ez a posztmodern lépés teret ad az állókép szabad interpretációjának, ami másként nagyon is függ a múltbeli élményeinktől, emlékezetünktől vagy a tudományos jövőképünktől. Így olvasatomban Gabriella *A másvilág* dantei látomás-művészetét idézi egy másik időfikcióban, amikor a világfa és a kozmológiai tér alapkoordinátája fejre áll, itt fent lesz a lent, a tűzvörös ég alatt némi középátmenettel a csendes sötétség borít be mindent.

Az *Ébredést* sem egy mindennapi jelenségként tárja elénk, inkább csil-